

สรุปผลการรับฟังความเห็น

เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการยกร่างธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วันศุกร์ที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

โดยรับฟังความคิดเห็นแบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom และ Mentimeter

จัดโดย

คณะกรรมการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น

ภายใต้คณะกรรมการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น และคณะกรรมการจัดทำธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

๑. ระบบสุขภาพไทยใน ๕ ปี ที่มีเป้าหมายที่ “ความเป็นธรรม ตอบสนอง และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

ประเด็น	ความคิดเห็น	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนออื่น ๆ
ภาพรวมของระบบสุขภาพไทยใน ๕ ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีสุขภาพดีทั้งกาย ใจ - มีจิตสำนึกใส่ใจและรักสุขภาพ - เสริมสร้างความรู้ให้ประชาชนรู้เท่าทันเรื่องสุขภาพ - ประชาชนสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้ มีคนป่วยมีน้อยลง - ได้รับบริการที่รวดเร็ว - มีทิศทางที่ชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - เน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมแพทย์แผนไทย

ประเด็น	ความคิดเห็น	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนออื่น ๆ
ระบบสุขภาพที่เป็นธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - มีระบบประกันสุขภาพที่ดี HiAP สุขภาพดีทุกมิติ - มีการบริการสุขภาพที่ทั่วถึง - ระบบสุขภาพเข้มแข็ง มีความเท่าเทียม เสมอภาค - มีความเป็นธรรม ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน - ค่าใช้จ่ายถูกลง เช่น ค่าหมอรักษา ค่ายา หรือที่เห็นในปัจจุบันคือ ค่าตรวจโควิด ไม่ว่าจะเป็นที่โรงพยาบาลหรือที่ซื้อมาตรวจเอง ควรมีราคาถูกลงกว่านี้เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันประชาชนรายรับน้อยลง แต่การเข้าถึงการตรวจนั้นยากมาก มีเงื่อนไขเยอะทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการได้	
การปรับตัวของระบบสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการกับปัญหาโควิดได้ มีการเตรียมความพร้อมที่ดี รับมือโรคระบาดได้อย่างดี และจัดการปัญหาโรคระบาดได้ - มีระบบรองรับที่ดี - ทันท่วงทีทุกสถานการณ์	
ระบบสุขภาพที่ตอบสนอง	<ul style="list-style-type: none"> - ตอบสนองต่อความต้องการประชาชน - คนมีจิตสำนึกรักสุขภาพ - มีระบบประกันสุขภาพที่ดี HiAP สุขภาพดีทุกมิติ	
ระบบสุขภาพที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง	<ul style="list-style-type: none"> - มีการดูแลประชาชนให้ครอบคลุมทุกวัยโดยเฉพาะผู้สูงอายุ คนพิการ - ทั่วถึง ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง	
การอภิบาลระบบสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การทำงานไม่ซ้ำซ้อน ชัดเจน	

ประเด็น	ความคิดเห็น	ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนออื่น ๆ
	- เข้าถึงบริการได้ง่าย	
การมีส่วนร่วม	- ให้ความร่วมมือกับ รพ.สต. - ถ่ายโอนอำนาจให้ รพ.สต. มากขึ้น	- กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นอย่างแท้จริง ให้การตัดสินใจเป็นของผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรง

๒. ข้อท้าทาย/ข้อจำกัดในปัจจุบัน และจุดความขัดเพื่อให้ระบบสุขภาพไทยไปถึง “ระบบสุขภาพที่เป็นธรรม ตอบสนอง และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

ผลการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหา/ข้อจำกัดในปัจจุบัน

๑. ความเป็นธรรม (ยังคงมีความเหลื่อมล้ำอยู่)
๒. การปรับตัวของระบบสุขภาพ (ไม่ยืดหยุ่น ปรับตัวไม่ทันสถานการณ์ ไม่รองรับสถานการณ์วิกฤต)
๓. การตอบสนองของระบบสุขภาพ (ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และความจำเป็นของแต่ละกลุ่ม)
๔. การบริหารจัดการระบบสุขภาพ (ไม่โปร่งใส)
๕. การมีส่วนร่วม (ยังรวมศูนย์)

ข้อท้าทาย/ข้อจำกัดในปัจจุบัน	จุดคานงัด	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
ความเป็นธรรม (ยังคงมีความเหลื่อมล้ำอยู่)	ทำให้การบริการสุขภาพเท่าเทียมกันในทุกกองทุนหลักประกันสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิรูปการเข้าถึงระบบบริการสุขภาพ - การลดความเหลื่อมล้ำของระบบให้มีความเสมอภาค - การรวมทุกกองทุนให้เป็นกองทุนเดียวเพื่อให้เกิดความเท่าเทียม 	<ul style="list-style-type: none"> - ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต้องถูกลง
การปรับตัวของระบบสุขภาพ (ไม่ยืดหยุ่น ปรับตัวไม่ทันสถานการณ์ ไม่รองรับสถานการณ์วิกฤต)	การพัฒนาระบบบริการที่เน้นการทำงานเชิงรุก	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาระบบบริการให้เข้าถึงง่าย รวดเร็วและครอบคลุม - การทำงานเชิงรุก - การสื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุก 	<ul style="list-style-type: none"> - ยกย่องศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุขให้เป็นนักวิจัยเบื้องต้นได้ โดยเฉพาะด้านสังคมและจิตใจ - มีกรอบอัตรากำลังรองรับอาสาสมัครการแพทย์ฉุกเฉิน
การตอบสนองของระบบสุขภาพ (ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และความจำเป็นของแต่ละกลุ่ม)	กระจายอำนาจให้ อปท. และ รพ.สต. มีบทบาทหน้าที่การจัดการสุขภาพประชาชน	<ul style="list-style-type: none"> - รพ.สต. มีการจัดการที่ดี ดูแลประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ - แก้ไขนโยบายในการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในระบบสุขภาพ - ถ่ายโอน บุคลากร ทรัพยากร อำนาจหน้าที่ให้ อปท. กำกับดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรเพิ่มเรื่องระบบแพทย์ทางเลือกหรือแพทย์แผนไทย - นำสมุนไพรไทยมารักษาโรคเบาหวานความดันอย่างจริงจัง โดยให้มีข้อบ่งชี้ว่ารักษาโรคเหล่านี้ได้

ข้อท้าทาย/ข้อจำกัดในปัจจุบัน	จุดคานงัด	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		<ul style="list-style-type: none"> - ให้อำนาจ อปท. บริหารจัดการด้วยตนเองอย่างเต็มศักยภาพ - ปฏิรูประบบสาธารณสุขโดยยกระดับ รพ.สต. หมออนามัย ที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนให้มีความรู้พื้นฐานและศักยภาพเพิ่มขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนเรื่องการรักษาโรคด้วยการแพทย์พื้นบ้าน ให้องค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรเภสัชกรรม อย. มีความตื่นตัวให้ความสำคัญเรื่องนี้มากขึ้น - กระทรวงสาธารณสุขให้ความสำคัญกับ รพ.สต. เนื่องจากทำงานใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งปัจจุบันไม่ได้สังกัดอปท. และยังมีปัญหาเรื่องการประสานงานร่วมกันในพื้นที่
<p>การบริหารจัดการระบบสุขภาพ (ไม่โปร่งใส)</p>	<p>การพัฒนาระบบบริหารจัดการระบบสุขภาพให้โปร่งใส รวดเร็ว และครอบคลุมทั่วถึง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ลดขั้นตอนที่ใช้ระยะเวลาลง - ลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนในการทำงาน - การจัดการงบประมาณด้านสาธารณสุขต้องลงถึงประชาชนทุกคน - การแก้ไขข้อระเบียบหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ภาครัฐโดยเฉพาะสาธารณสุขให้ความสำคัญและการบรรจุลูกจ้างใน อปท. - การบูรณาการระหว่างมหาดไทยกับสาธารณสุขยังน้อยอยู่ โดยเฉพาะเรื่องวัคซีนยังไม่เป็นธรรมในการได้รับวัคซีน โดยเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ได้รับ แต่เจ้าหน้าที่เทศบาลไม่ได้รับ ทั้งที่ทำงานเป็นด้านหน้าเช่นกัน

ข้อท้าทาย/ข้อจำกัดในปัจจุบัน	จุดคานงัด	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาระบบจากบนสู่ล่างอย่างแท้จริง - สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่ต้องดูแลสุขภาพมีความภูมิใจในการให้บริการ - ส่วนกลางต้องจริงจังในเรื่องการกระจายอำนาจทั้งคน และงบประมาณ
<p>การมีส่วนร่วม (การมีส่วนร่วมน้อย ยังเป็นการรวมศูนย์)</p>	<p>การมีส่วนร่วมในระบบสุขภาพ จากทุกภาคส่วน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มเครือข่ายด้านสุขภาพ - ทุกภาคส่วนทุกหน่วยและทุกระดับช่วยกันอภิบาลสุขภาพ 	
	<p>การส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ ให้กับประชาชนทุกกลุ่ม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมประชาชนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ ถูกต้อง ทันเวลา - มีจิตสำนึก มีวินัยในการดูแลสุขภาพตนเอง ส่งเสริมการออกกำลังกาย และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม - การบริโภค เน้นการรับประทานอาหารเป็นยา มากกว่ารับประทานยาเป็นอาหาร 	

ข้อท้าทาย/ข้อจำกัดในปัจจุบัน	จุดคานงัด	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการป้องกันสุขภาพ - ต้องปลูกฝังจิตสำนึกประชาชนให้เห็นความสำคัญของสุขภาพตั้งแต่เด็ก ๆ (ประถมศึกษา) โดยบรรจุหลักสูตรการส่งเสริมและป้องกันโรคไว้ในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษา	
	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - มีธรรมนูญระดับครอบครัว - มีระเบียบหรือกฎหมายควบคุมการบริโภคน้ำตาล เพื่อลดผู้ป่วยเบาหวานความดัน และใช้สมุนไพรไทยมารักษาอย่างจริงจัง - กำหนดประเด็นการปนเปื้อนสารเคมีในอาหารเป็นนโยบายระดับชาติ - ภาครัฐต้องสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องโทษของยาฆ่าแมลงในผักหรืออาหาร	

๓. บทบาทสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบสุขภาพไทย

ประเด็น	ความคิดเห็นต่อบทบาทของ อปท. ในระบบสุขภาพ	ปัญหา/ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
การสร้างความเป็นธรรมด้านสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดทิศทางระบบสุขภาพท้องถิ่นร่วมกัน - ร่วมกำหนดทิศทางและนโยบายการบริหารจัดการสุขภาพประชาชนในจังหวัด - มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสุขภาพระดับท้องถิ่นร่วมกับ รพ.สต. ในพื้นที่ มีใช้อิงนโยบายจากส่วนกลางอย่างเดียว - สนับสนุนงบประมาณลงสู่องค์กรชุมชนอย่างทั่วถึง - ส่งเสริมให้ทุกคนเข้าถึงบริการสุขภาพได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีมาตรฐาน 	
การปรับตัวของระบบสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการสุขภาพเบื้องต้น 	
การตอบสนองของระบบสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริม ควบคุมป้องกันโรค พื้นฟูสุขภาพ - ทำงานเชิงรุก ดูแลผู้ป่วย ตรวจสุขภาพประชาชน เข้าถึงประชากรในชุมชน ดูแลประชาชนให้เข้าถึงบริการสุขภาพให้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างในภาวะปกติไม่ทันกับสถานการณ์วิกฤติทำให้เป็นอุปสรรค - จัดหาอุปกรณ์ที่ครบถ้วนให้ อสม. เพื่อยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น - ส่งเสริมการใช้สมุนไพรรักษาโรค
การอภิบาลระบบสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - บูรณาการการทำงานร่วมกันในพื้นที่ โดยแต่ละหน่วยงานในพื้นที่มีการกิจชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนทั้งคน งบประมาณ - บูรณาการการทำงานร่วมกับ รพ.สต. และราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องในการดูแลสุขภาพประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องมีการกระจายอำนาจในการจัดการและสนับสนุนงบประมาณในด้านสาธารณสุขแก่ อปท. - มอบ อสม. ให้สังกัดกระทรวงมหาดไทย - อปท.รับโอน อสม./รพ.สต.

ประเด็น	ความคิดเห็นต่อบทบาทของ อปท. ในระบบสุขภาพ	ปัญหา/ข้อท้าทายและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
	<ul style="list-style-type: none"> - การทำงานด้านสุขภาพข้ามพื้นที่ - บรรลุเรื่องสุขภาพในแผนของ อปท. - อปท. ควรมีส่วนร่วมและบริหารจัดการทั้งงบประมาณ บุคลากร ความรู้ต่างๆ ให้บริการประชาชนในชุมชน ได้อย่างทั่วถึง และดำเนินการได้อย่างอิสระ 	<ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายโอน รพ.สต. ให้ อบต. ได้ดูแลทั้งคนและงบประมาณ ซึ่งการถ่ายโอน รพ.สต. ไม่ควรถ่ายโอนให้เฉพาะท้องถิ่นขนาดใหญ่ ควรถ่ายโอนทั้งในระดับ อบต. ด้วย - รัฐบาลให้ความสำคัญกับท้องถิ่น ให้อำนาจในการจัดการ และสนับสนุนงบประมาณในด้านสาธารณสุขแก่ อปท. ดำเนินการแก้ปัญหาในพื้นที่ - ให้มีคณะบุคคลศึกษาระเบียบฯ ในปัจจุบันถึงข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคในการนำไปปฏิบัติ - แก้ไขระเบียบให้ อปท. ใช้งบประมาณอย่างสะดวก - ถ่ายโอนงบประมาณรายหัวประชาชนจาก สปสช. มาสู่ท้องถิ่นโดยตรงไม่ต้องผ่านแม่ข่าย - ควรพัฒนาความพร้อมของ อปท.
การมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแกนนำขับเคลื่อนระบบสุขภาพ - สื่อสารประชาสัมพันธ์เรื่องสุขภาพ ร่วมกับเครือข่ายและประชาชน ในการวางแผนระบบสุขภาพตำบล 	<ul style="list-style-type: none"> - รพ.สต. ต้องให้ความสำคัญนโยบายด้านสุขภาพของท้องถิ่นด้วย
ความรู้ด้านสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพแก่ประชาชน - จัดให้มีสถานที่ออกกำลังกาย 	

๔. คุณค่าและประโยชน์ของธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ ที่เอื้อต่อการทำงานหรือบทบาทหน้าที่ด้านสุขภาพของ อปท.

- เป็นหลักการ อ้างอิงให้ท้องถิ่นในการจัดทำแผนนโยบาย กติกาของชุมชน
- เป็นกรอบและแนวทางกำหนดยุทธศาสตร์หรือนโยบายให้ท้องถิ่นนำมาใช้ในการพัฒนาสุขภาพประชาชน และจัดทำแผนทำงานของ อบต. และ อปท. ทุกมิติ
- เป็นต้นแบบการจัดทำธรรมนูญสุขภาพตำบล, ข้อกฎหมายเกี่ยวกับระบบสุขภาพ, ควรเป็น Healthy model
- เป็นข้อเสนอได้รับการแก้ไขและตอบสนองต่อผู้เกี่ยวข้อง
- เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ, เพิ่มความชัดเจนด้านกรอบอำนาจหน้าที่สร้างเสริมสุขภาพชุมชนของ อปท., สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- ส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานมีสุขภาพที่ดี
- เอื้อการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนได้ตรงจุด ทำให้อปท.ทำงานเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง
- เอื้อให้เข้าถึงประชาชน และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนชัดเจนยิ่งขึ้น

๕. ข้อเสนอต่อการจัดทำและขับเคลื่อนธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓

- จุดแตกหักที่จะทำให้ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาตินำไปสู่เป้าหมาย คือ ส่วนกลางอาจต้องสั่งการและกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดของการทำงานในพื้นที่ ควรมีความยืดหยุ่นตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้ง อบจ. ควรมาทำงานร่วมกับพื้นที่มากขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจ เรียนรู้ และสร้างนวัตกรรมการทำงานร่วมกัน โดยไม่ติดกรอบของระเบียบ
- ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ ควรเข้าใจง่าย ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และรวดเร็ว อาจจะต้องมีฤทธิ์เดช ให้คุณให้โทษได้ เพื่อให้ปฏิบัติตามได้ชัดเจน ควรมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานที่สำเร็จเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

- ควรมีเวทีรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอต่าง ๆ จากผู้บริหารจากกระทรวงสาธารณสุข
- สิ่งที่เห็นจากการใช้ประโยชน์ของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ คือ ๑) การประสานความร่วมมือซึ่งอาจไม่ได้อยู่ในหมวดธรรมนูญพื้นที่ แต่อยู่ในสาระหมวดการส่งเสริมและป้องกัน เช่น การร่วมมือกันประสานทรัพยากรต่าง ๆ เกิดพื้นที่อาหารและศูนย์พักคอย รวมทั้งการปรับระเบียบข้อกำหนดต่าง ๆ โดยนำธรรมนูญฯ เป็นตัวตั้งและ ๒) ใช้ธรรมนูญในการแก้ไขความขัดแย้ง เช่น ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่เป็นบทสนทนาในการหาทางออกร่วมกันในการพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่ กทม.
- วิธีกระจายอำนาจ ไม่ได้มาจากการร้องขอ แต่ อปท. จะได้รับการกระจายอำนาจ มาจากการที่ลงมือปฏิบัติสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น ให้ความมั่นคงของมนุษย์มากขึ้น ให้ดีกว่าอำนาจรัฐส่วนกลางที่กุมไว้ แล้วประชาชนจะเป็นคนส่งเสียงแทน อปท. เอง และ "ธรรมนูญสุขภาพ" เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยหนุนเสริมสิ่งที่ขัดข้องนี้ได้ระดับหนึ่ง
- เปิดโอกาสให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการระบบอย่างจริงจัง
- ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องแพทย์แผนไทยและสมุนไพรอย่างจริงจัง รวมทั้งหลายกระทรวงยังไม่กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ซึ่งจุดแตกหัก คือ ตำบลและหมู่บ้าน อีกทั้งธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติฉบับนี้ควรกินได้
- อยากเห็นความเป็นไปได้ในการแก้ปัญหาในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านซึ่งเป็นจุดแตกหัก เช่น การให้ความรู้เพื่อยับยั้งการแพร่ของโควิด-๑๙ ในพื้นที่ตำบลและหมู่บ้านเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาตั้งแต่จุดเริ่มต้นได้